

Закон о устројству судова, 1859.

Садржај

Окружних судова

Апелационог суда

Касационог суда

Трговачког суда

Уведено у нови инвентар бр. 3288

1 јануара 1842 год.

Београд.

УСТРОЈСТВО СУДОВА

ПРВОСТЕПЕНИХ, АПЕЛАЦИОНОГ, КАСАЦИОНОГ
И БЕОГРАДСКО ТРГОВАЧКОГ

СА

ПОСТУПЦИМА

ГРАЂАНСКИМ И СТЕЦИШНИМ

ЗА КЊАЖЕСТВО СРБИЈУ

У БЕОГРАДУ

У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ

1881

Зак. б.
38475

САДРЖАЈ

I.

Закон о устројству судова.

	СТРАНА
Окружних судова	3
Апелационог суда	11
Касационог суда	17
Трговачког суда	28

II.

Законик о поступку судском у грађ. парницама.

Основна правила	37
Надлежност општинских судова	39
Поступак код општинских судова	42
Рабоши	48
Надлежност првостепених судова	49
Одношење судова међу собом	58
Парничари	58
Заступање парничара	62
Поступање код суда	68
Припрема за извиђење	68
Тужба	69
Итна ствар	72
Одговор	73
Рокови и рочишта	77
Одустанак од парнице	84

Поравнање	84
Акта	85
Извиђање и суђење	85
Докази	93
Исправе	95
Сведоци и сведоџбе	102
Вештаци	117
Заклетве	121
Главна заклетва	127
Допуњавајућа	130
Заклетва, којом се вредност опредељује	130
Одкривајућа	131
Пресуде решења и наредбе судске	133
Суђење у апелационом суду	136
Расматрање у касационом суду	140
Заштита	143
Противтужба	145
Изазвачка парница	146
Рачунска парница	147
Достављање судских пресуда и решења	149
Обезбеђујућа средства	155
Општа правила обезбеђења	155
Особена правила обезбеђења	159
Прибелешка	159
Забрана	160
Притвор дужника	164
Обустава	166
Поновљење парнице	167
Избрани суд	171
Кратко суђење по исправама	176
Извршење пресуде	180
Уништење неуредне јавне продаје	212
Одмор судски	214
Таксе	216
Закључење	220
Регистар грађ. пост.	225

III.

Закон о стециишном поступку.

Опредељење стециишта, надлежност суда и случајеви, кад се стецииште отвара	249
Закони распоред тражбина против стециишне масе	252
Тражбине по праву сопствености	252
Тражбине поверитеља из опредељених масалних добара	252
Особена опредељења у смотрењу непокретних добара	253
Особена опредељења у призрењу покретности, које би као залога служиле	255
Тражбине личних поверитеља из стециишне масе. Ра- според таквих	255
Стецишно поступање у опште	259
Поступање до распродаје масалног имања	259
Измирење поверитеља	288
Измирење поверитеља из непокретних масалних добара	288
Измирење поверитеља из покретних ствари, које им за ручну залогу служе	296
Измирење личних поверитеља из опште стециишне масе	297
Правила за скорије измирење поверитеља	299
Правила о начину исплате	302
Окончање стециишта	303
Подељење доцније одкривеног дужниковог имања	304
Наплата у стециишту пречишћених (ликвидираних) траж- бина из доцније дужником стеченог или овоме при- падшег имања	304
О поступању са презадуженим и о казнењу повиног	305
О благодејањима, која се невином дужнику дјау при- уступању имања	306
Стецишни поступак над фабрикантима, трговцима у опште и трговачким друштвима	310

УСТРОЈСТВО СУДОВА

МИХАИЛ М. ОБРЕНОВИЋ III.

по милости божијој и вољи народа

КЊАЗ СРПСКИ,

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ
ДРЖАВНИ САВЕТ РЕШИО, И ДА СМО МИ ОДОБРИЛИ
И ОДОБРАВАМО :

ЗАЌОН О УСТРОЈСТВУ

I.

Окрузних судова.

§. 1.

У сваком окружију постоји по један окружни суд, као првостепени.

Овима равни постоје, суд вароши Београда и трговачки суд у Београду, но овај са особитим устројством.

§. 2.

Судови окружни могу се састојати из једног, а по потреби и из више одељења.

§. 3.

У сваком окружном суду морају бити најмање три судије (разумевајући у томе и председатеља), и секретар. Остали судски персонал поставља се по потреби.

§. 4.

Како судије, тако и остале званичнике окружних судова, поставља књаз указом, на предлог министра правде.

§. 5.

Окружни судови стоје под министром правде.

§. 6.

Судија окружног суда не може бити, који није србски поданик, који нема 25 година, и ако није редовно свршио правословне науке у Србији или на страни, који није најмање 5 година служио у судској струци.

В. Закон од 31 Децембра 1878 (Зб. 34 стр. 78), који гласи:

«У садашњем прелазном стању у окружним судовима за присаједињене пределе може се, изузетно од §-а 6. устројства окружних судова од 20 Фебруара 1865 год. Зб. XVIII. стр. 23), поставити по један судија и од оних лица, која нису свршила правне науке у Србији или на страни, и која нису служила пет година у судској струци.

§. 7.

Окружни судови надлежни су за грађанске, кривичне, пупилске и трговачке предмете.

В. Примедбу код §. 10. односно пупилских дела.

§. 8.

У грађанским предметима они решавају и пресуђују у првом степену:

1., све спорове, којих вредност прелази власт суђења општинских судова;

2., све спорове, без призрења на вредност, о праву наследја по закону, или по тестаменту, или о праву сопствености на непокретност, који по вредности прелазе 100 динара. (Допуна од 17 Јануара 1876 год., која је ступила у живот 1 Марта исте године, зб. XXVIII стр. 66).

3., спорове, у којима судије и уопште чиновници имају одговарати за штету, причињену у вршењу званичне дужности, без призрења на вредност штете;

4., све спорове, у којима вредност предмета неможе се одредити у новцу, изузимајући пољске службености, за које су по измењеном §-у 6 грађанског поступка надлежни општински судови. (Допуна од 17 Јануара 1876 год., која је ступила у живот 1 Марта исте године, зб. XXVIII стр. 66).

§. 9.

У кривичним предметима окружни судови суде сва злочинства и преступљења, која нису законом подчињена суђењу особених судова или власти.

§. 10.

Окружни судови расправљају и све пупилске предмете. Они се старају, да се имање малолетне деце попише; да им се татори поставе, који ће о њиховој личности и имању бригу водити; они, по саслушању татора, решавају, шта ће се од пупилског имања чувати, а шта продати, и шта ће се, и колико пупили на издржавање и друге потребе дати; и у обште како ће се расположење са њима и њивим имањем до њиховог пунољетства учинити.

В. Закон о старатељству од 25 Октобра 1872 г. (Зб. XXV стр. 17), по коме старатељским (пупилским) делима управља један судија, који ће у дужности тој самостално радити.

§. 11.

У трговачким предметима окружни судови суде спорове, којих вредност прелази власт суђења обштинских суда, у оним местима и окружијама, за која не постоји трговачки суд.

§. 12.

За изрицање правде у окружним судовима захтевају се три судије и деловодитељ.

§. 13.

Кад би један судија био препречен у суђењу, а неби било другог судије у суду, који би га заступити могао, онда таквог може заступити секре-

тар, или у препреци секретара други званичник суда, кога председатељ одреди, ако има својства за судију прописана.

§. 14.

Председатељ заузима прво место, а после председатеља долазе судије по старешинству по класама, а ако су у једној класи, по ранијем постављењу у ту класу.

Они, који без опредељења остану, па буду постављени за судију, заузимају оно место после председатеља, које им припада према бившем звању и плати.

§. 15.

Суђење у окружним судовима јавно је, осим где закон допушта да не буде јавности.

§. 16.

Судови окружни решавају по вишини гласова, које прикупља председавајући од најмлађег члана почињући.

Одвојена мњења стављају се такође на протокол, која потписује онај, који је мњење одвојио.

§. 17.

Одвојено мњење у предходном питању, н. пр. да ли дело спада у надлежност суда, да ли је довољно ислеђено, и тим подобна, не ослобођава

судију од дужности давати глас судећи у главном питању.

§. 18.

Пресуде и решење у предходним питањима, као и уобште оно, што суд као суд гласањем по вишини решава, подписују све учествујуће судије са деловодитељем.

А кад се пресуде и решења издају дотичним лицама, онда излазе само под подписом председатеља и деловодитеља.

Оно пак, што сам председатељ по администрацији коме пише, он сам и подписује.

§. 19.

Сам председатељ, или онај кога он одреди, издава ће наредбе, којима се само решење предмета приуготовљава, као н. пр. да се какво лице добави, ради преслушања, или да се стране на рочиште позову; даље наредбе, којима се само пресуде или решења судска извршују, као што је: писати власти да се пресуда изврши, да се такса наплати, да стране предстану ради полагања заклетве или да приме што од суда и тим подобно; исто тако да се пресуда или решење виших судова странама саобшти, да се министру зактевана акта пошљу или известије поднесе, да се свршена акта у архиву оставе, дело по незадовољству већем суду пошље, да се одговори да су новци примљени, да се интабулацијоно уверење, или акта по наплати таксе у препису издаду, и т. п.

§. 20.

Председатељ руководи сва дела Он оглашава, да заседаније почиње или престаје.

Он предлаже питања, на која се одговорити, или која се објаснити имају.

Судије ако имају шта приметити, упрарљају увек свој говор на председатеља, који ће према стању ствари, или сам нужна питања чинити, или дозволити судији, да он питања положи, о којима жели објасњење имати.

Председатељ, по предходном споразумљењу са судијама, изриче да је извиђење свршено. Он предлаже судијама питања, која се решити имају, и сваки је судија дужан дати свој глас о оном, о чему се пита. Учињена закључења суда он исказује у име суда јавно.

§. 21.

Председатељ одређује, који ће од канцеларијског персонала који посао радити, и где има више одељења, он одређује, који ће члан у ком одељку или одбору радити, само то мора бити писменим распоредом за унапред.

У случају, кад би који судија у ком одељењу препречен био, може председатељ и усмено наредити, који ће од судија препреченог заступити.

Председатељ такође, придржавајући се реда, наређује који ће од судија и канцеларијског персонала у време одмора бити дежурни.

§. 22.

Председатељ надзирава да сви подручни му у суду прилежно и као што ваља одређене им послове врше; он води надзор о владању званичника судских, на дужности и изван ове, сходно закону о чиновницима, и на свршетку године подноси министру правде кондуитни лист о свима чиновницима и практикантима суда.

§. 23.

Председатељ обдржава полицију и ред у суду и у притвору судском.

§. 24.

Сва права и дужности председатеља, у случају кад он због какве препреке није на дужности, припадају најстаријем судији.

§. 25.

Секретар је старешина канцеларијског персонала. Његова је дужност да израђује решене предмете сам, или да их даје нижим чиновницима суда на израђење; да се у опште стара, да се решени предмети брзо израђују и уредно куда треба одправљају.

Он има право канцеларијски персонал на брзо и тачно вршење дужности опомињати, и по потреби извештавати о томе председатеља, ради даљег законог поступка.

II.

Апелационог суда.

§. 1.

Над свима првостепеним судовима постоји један апелациони суд, као суд другог и последњег степена.

§. 2.

Апелациони суд састоји се из 10 судија, између којих је један председатељ, из потребног броја секретара и другог персонала.

Он ради у два одељења.

§. 3.

Како судије, тако и остале чиновнике апелационог суда, поставља Књаз указом, на предлог министра правде.

§. 4.

Судија апелационог суда не може бити, који поред својства прописаних за судије окружних судова (§. 6. устројства тих судова), није још навршио 30 година. Онај, који није редовно свршио

правословне науке, не може бити судија апелационог суда, ако није најмање пет година служио као судија.

§. 5.

Апелациони суд стоји под министром правде.

§. 6.

Апелациони суд разматра и суди, сходно прописима поступка судског, у другом и последњем степену само оне грађанске, спорне и неспорне, као и кривичне предмете, које су у првом степену решавали првостепени судови.

В. Чл. 9 закона о старатељству од 25 Октобра 1872 (36. XXV стр. 17), по коме је само апелациони суд надлежан за жалбе противу закључења старатељског судије по томе закону.

§. 7.

Суђење је у апелационом суду јавно, осим где закон друкчије допушта.

§. 8.

За изрицање правде у апелационом суду морају бити пет судија и деловодитељ.

Судија, који је у предходном питању био одвојеног мњења, не ослобођава се од давања гласа у решавању главног питања, само може при томе позвати се на своје мњење у предходном питању.

§. 9.

Апелациони суд решава по већини гласова, које председатељ прикупља, почињући од најмлађег судије.

§. 10.

Кад би један судија био препречен у суђењу, а неби било другог судије у суду, који би га могао заступити, онда ће таквог судију заступити који од секретара, кога председатељ одреди, ако има својства за судију прописана.

§. 11.

Апелацијони суд разматра и решава предмете по реду, како су му дошли, изузимајући итне по закону, који се пре осталих решавају.

§. 12.

Пресуде и у опште оно, што суд, као суд, гласањем по вишини решава, потписују све учествујуће судије са деловодитељем, а одвојена мњења у таквим предметима потписује онај, који је мњење одвојио.

§. 13.

Пресуде и писма апелационог суда излазе под потписом председавајућег судије и деловодитеља; а ако би било и одвојених мњења, то ће се и она послати у верном препису дотичном суду.

Што пак председатељ у административним пословима пише, то ће он сам и подписивати.

Председатељ ће одредити једног чиновника од канцеларијског персонала, који ће рачуне водити и новце чувати.

§. 14.

Председатељ заузима прво место у суду, а после њега судије редом по времену постављења за судију апелационог суда.

Они, који су без опредељења остали, па буду постављени за судију, заузимају међу члановима оно место, које им припада према звању с кога су дошли.

§. 15.

Председатељ руководи сва дела, и он дели послове одељењима.

Он оглашава, да заседање почиње или престаје; он предлаже питања, на која се одговорити има, и сваки судија дужан је дати свој глас о оном, о чему се пита.

§. 16.

Председатељ одређује који ће судија у ком одељењу радити, но то мора бити писменим распоредом и на извесно време, а никад за поједини случај, осим кад би у једном одељењу више судија недостајало, тако да се с додатком једног

од секретара (§. 10.) неби закони број судија добио; у ком случају моћиће он и на краће време и усмено једног, но најмлађег судију, из једног у друго одељење преместити.

§. 17.

Председатељ може у ком оће одељењу председавати. У другом одељењу председава најстарији по реду члан.

§. 18.

Председатељ надзирава, да сви у суду прилежно и као што треба послове врше; он води надзор о владању званичника судских на дужности и изван ове, сходно закону о чиновницима, и на свршетку године подноси министру правде кондуитни лист о свима чиновницима и практикантима суда.

§. 19.

Председатељ одржава у суду ред и полицију. У овом смотрењу он има иста права и дужности, које су законом прописане за председатеље окружних судова.

§. 20.

Сва ова права и дужности председатеља, кад он због какве препреке није на дужности, припадају најстаријем судији.

§. 21.

Секретари учествују у заседанијама, израђују решене предмете сами, или их дају нижим чиновницима суда на израђење, и управљају деловодством одељења у коме раде.

Они су дужни старати се, да се решени предмети брзо израђују и уредно куда треба отпра-вљају.

Најстарији секретар дужан је поред тога надгледати, да се у канцеларијским пословима суда какав непоредак не догоди.

Он има право млађе секретаре и остали канцеларијски персонал на брзо и тачно вршење дужности опомињати, и по потреби извештавати о томе председатеља, ради даљег законог поступка.

Кад секретар због какве препреке није на дужности, иста права и дужности припадају другом по старешинству секретару.

III.

Касационог суда.

§. 1.

Над свима првостепеним судовима (§. 1. устројства окружних суда) и над апелационим судом, као и над главном контролом, у смотрењу спорова о правителственим рачунима и под надзором правителства стојећим, постоји један касациони суд за целу земљу, у месту централне државне управе.

§. 2.

Касациони суд састоји се из 15 судија, између којих је један председатељ, и из потребног броја секретара.

Остали канцеларијски персонал поставља се такође по потреби.

§. 3.

Како судије тако и остале чиновнике касационог суда, поставља Књаз указом, на предлог министра правде.

§. 4.

Судија касационог суда мора имати својства, која се изискују за судију апелационог суда (§. 4.

устројства апелационог суда). Онај, који није редовно свршио правословне науке, не може бити судија касационог суда, ако није најмање седам година служио као судија.

§. 5.

Заседанија су касационог суда јавна, осим где закон друкче допушта.

§. 6.

Главни је задатак касационог суда, да мотри, да се у земљи како формални, тако и материјални закони и прописи у предметима грађанским, спорним и неспорним као и у кривичним, употребљавају у оном смислу, у ком они гласе, и једнообразно.

§. 7.

У круг рада касационог суда спада, да онажава или уништава пресуде или решења судска, издана по грађанским спорним и неспорним као и кривичним предметима, у случајима, који су законом прописани.

§. 8.

Осим тога у круг касационог суда спада, да решава, који је суд за суђење надлежан у случајима сукоба, који би се због суђења догодио између судова грађанских, војних, црквених, по-

лицајних и главне контроле, па било да судови једне или разних наведених струка међу собом у сукоб дођу

Оваква питања предлаже непосредно касационом суду онај суд, коме је предмет други који суд, као надлежном, доставио, а и он је решио да није надлежан. Овако да буде и онда, кад више судова присвајају надлежност за који предмет.

Ако касациони суд нађе, да је надлежан други суд, а не онај, који је предлог учинио, онда ће послати акта томе суду, а решење и једном и другом.

Касациони суд разматраће и решавати и жалбе дотичних лица, изјављене противу надлежности кога од казаних судова.

§. 9.

Касациони суд опредељава даље у случају, кад би који првостепени суд у суђењу кога предмета, ма због каквог узрока, препречен био, који ће други суд тај предмет судити; само ће при томе, колико је могуће, опредељавати препреченом најближи суд.

§. 10.

Најпосле касациони суд решава на зактевање министра правде, да ли у поједином случају, по принесеним доказима, има основа, да се који

судија због злочинства или преступљења, учињених у случајима §§. 109, 120 и 127 казнителног законика, под суд да, или да одговара само за накнаду штете, учињене вршењем званичне дужности.

§. 11.

Кад касациони суд пресуду или решење апелационог или првостепеног суда оснажи или уништи, вратиће предмет оном истом суду, који га је решио.

§. 12.

Касациони суд ради редовно у три одељења; но у неким случајима он држи велика (§. 15.), а у неким своја општа заседанија (§. 16.).

§. 13.

За пуноважно заседаније у одељењу изискује се пет судија, за велико заседаније најмање девет, а за опште најмање тринајест.

Како у одељењу тако и у великом и у општем заседанију, једнога недостајаћег судију, у случају потребе, може заменити, по одредби председатеља, онај по старешинству секретар, који има својства за судију условљена.

§. 14.

Касациони суд решава по савршеној већини гласова, које ће председавајући прикупљати, по-

чињући од најмлађег судије. Ако су гласови подједнако подељени, решава она страна, на којој је председавајући.

§. 15.

У великом заседанију решаваће се:

Они предмети, у којима нижи суд неби својио приметбе касационог суда; но у овом случају велико заседаније не могу састављати чланови оног одељења, који су предмет пре решили;

(Ова је тачка укинута законом од 16 Новембра 1866 год. зб. 30. стр. 457.).

2., кад се решава оће ли се судија дати под суд (види §. 10).

§. 16.

У општем заседанију саветоваће се:

1., како се има разумети какав закони пропис, о коме би се приметило, да се у одељењима или у великом заседанију у подобним случајима неједнако разуме и на случај односи (§. 8. зак. грађ.);

2., кад министар правде буде поискао мњење касационог суда о каквом пропису закона; или кад сам касациони суд, по увиђеној потреби, буде захтевао допуну или нов какав закон;

3., ако би имао чинити приметбе министру правде на какав његов предпис или настављење, за које би налазио, да се не слаже са постоје-

ћим законим прописима, или да није прописаним путем издато, због чега га употребити не може.

4., опште заседање решаваће оне предмете, у којима нижи суд неби усвојио приметбе, које му је учинило на пресуду једно одељење касационог суда.

(Допуна од 16 Новембра 1866 г. зб. 30. стр. 457).

§. 17.

Ако се у општем заседанију, у случају под 1., предидућег §-а не би могло до таквог јединства доћи, да се у будуће и у одељењима и у великом заседанију једнообразно решава, чиниће се предлог министру правде, да се законодавство определи смисао дотичног законског прописа.

§. 18.

Одвојена мињенија у свима случајима чл. 16. подnose се такође министру.

§. 19.

Кад се при прегледању ког дела појави потреба, да се расправи какво предходно питање н. пр. да ли дело подлежи разматрању касационог суда, да ли је довољно извиђено и т. д., онај судија, који је у предходном питању био одвојеног мињенија, дужан је и главно питање решавати, а своје одвојено мињеније у предходном питању може забележити.

§. 20.

Касациони суд, кад из дела нижих судова, која пред њега дођу, приметити хотичне, или грубе, из небрежења учињене, погрешке, он ће учинити истом суду приметбе, а у исто време министра правде о томе извести.

§. 21.

Решење касационог суда потписиваће све судије, које су учествовале у томе, и секретар.

§. 22.

Делање касационог суда излазиће с подписом председатеља и секретара. Оно што председатељ по администрацији пише, сам ће и подписивати.

На оно што је решено у великом, ставиће се „из великог заседанија“, што је у општем „из општег заседанија“. На остало ставиће се „из I., II. или III. одељења касационог суда“.

§. 23.

Решења касационог суда у делима судским имаће наслов: „у име Његовог Височанства Књаза србског Н. Н.“

(Замена од 10 Јан. 1879. зб. 34 стр. 107).

Права и дужности председатеља и секретара.

§. 24.

Председатељ ће мотрити, да се у одељењима, као и у великом и општем заседанију, прописани

ред одржава, а особито му се у дужност ставља, да пази да се закони једнообразно употребљавају.

Он дели послове по одељењима и пази, да се предмети редом решавају.

Председатељ предлагаће, где потребно буде, питања, која се у предмету решити имају, и сваки судија дужан је на питање своје мњеније дати.

§. 25.

Председатељ ће чланове и секретаре разређивати по одељењима, но то може бити само на извесно време за унапредак, а никада за поједини случај.

Но кад би у једном одељењу више судија недостајало тако, да се додатком секретара (§. 9. 13.) неби закони број судија добио, моћиће председатељ и на краће време судију из другог одељења у ово преместити и то увек најмлаћег.

Он ће одредити једног од канцеларијског персонала, који ће рачуне водити и новце чувати.

Председатељ ће заказивати дан за велико и обште заседаније.

§. 26.

Председатељ прави и подноси министру правде кондуитну листу званичника и практиканта судских.

Он подноси известије министру правде о раду и стању дела судских.

§. 27.

Кад председатељ за потребно нађе, онда може давати појединим судијама на расмотрење поједине предмете, које ће они у заседанију реферирати, но и тада ће се у заседанију цео предмет претресати.

§. 28.

Председатељ одржава у суду ред и полицију. У овом смотрењу он има иста права и дужности, које су законом прописане за председатеље окружних судова.

§. 29.

Кад председатељ због какве препреке није на дужности, његова права и дужности припадају најстаријем судији.

§. 30.

Сваки секретар управља послом у одељењу, у ком он ради. Он ће се старати, да се решени предмети брзо израђују и уредно, куд треба, одправљају.

Обште пак надзиравање о вршењу канцеларијских дела, припада најстаријем секретару. Он има право млаће секретаре и друге канцеларијске званичнике на уредно и тачно извршење дужности опомињати, и сваки непоредак и злоупотребљење у истима одклањати.

Кад најстарији секретар није на дужности, заступа га други секретар, који је на реду по старешинству.

Закључење.

§. 31.

Кад ова устројства окружних судова, апелационог и касационог суда почну важити, губе силу закона:

Устројство окружних судова од 26 Јануара 1840. године, $\frac{\text{В } \text{№ } 140.}{\text{С } \text{№ } 110.}$ (Зборн. I. стр. 192.).

Устројство апелационог суда од 12. Фебруара 1860. год. ВМ 443. (Збор. XIII. стр. 12).

Законодавно решење од 16. Августа 1860 године ВМ 1926. (Збор. XIII. стр. 140).

Законодавно решење од 10. Маја 1861. године ВМ 982. (Збор. XIV стр. 86) о решавању сукоба између великог грађанског и великог кривичног суда.

Измене и допуне у устројству великог суда од 4 Јануара 1864. год.

Закон од 11. Јунија 1864. год. о давању судија под суд.

Законодавно решење од 22. Августа 1864. године, по коме један велики суд може узимати, по потреби, за решавање судије из другог великог суда у помоћ.

А кад ће ова устројства почети важити, наредиће се уводним законом.

Препоручујемо Нашему министру правде, да овај закон обнародује и о извршењу се његовом стара; властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

20 Фебруара, 1865 г. у Београду.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

(М. П.)

*Видио и ставио државни печат,
чувар државног печата,
министар правде,*

Р. Лешјанин с. р.

*Министар правде,
Р. Лешјанин* с. р.

Устројство трговачког суда.

§. 1.

По указаној потреби установљава се трговачки суд у Београду.

§. 2.

Овај суд надлежан је не само за варош Београд но и за цело окружије београдско.

§. 3.

Он је по достојанству (рангу) своје раван осталим окружним судовима.

§. 4.

Београдски трговачки суд има једног председатеља, једног сталног члана, једног секретара, једног старијег писара, једног протоколисту, који ће и дужност архивара и регистратора извршивати, шест редовних чланова из реда трговачког, и шест чланова, који ће ове заступати.

§. 5.

Да би когод могао бити председатељ или стални члан суда овог, мора имати сва она својства, која су прописана за судије окружних судова, и нарочито треба да је науке правословне свршио.

А да би когод могао бити редовни или заступачки члан из реда трговачког, мора бити поданик србски имати 30 година узраста и мора да је пет година частно трговину водио.

§. 6.

Председатеља, сталног члана и канцеларијски персонал поставља Књаз указом на представљење попечителства правосудија, а чланове из реда трговачког и њихове заступнике избира скупштина трговаца београдских под управом председатеља примирителног суда вароши Београда, но и њи попечителство правосудија представља Књазу, који их у звању њиовом предписанијем утврђује.

§. 7.

Попечителство правосудија нареди ће, да се избори учине одма како ово устројство у живот ступи.

§. 8.

Како председатељ и стални члан тако и судије из трговачког реда полажу при ступању у звање заклетву, која је за окружне судије прописана, као што и остали канцеларијски персонал сходну заклетву даје.

§. 9.

Председатељ и стални члан као и секретар и остали канцеларијски персонал добијају плату из

народње касе а остали чланови, као избрани на време, служе без плате.

§. 10

Трговачки суд има свој печат с грбом србским и унаоколо надписом „Београдски трговачки суд“.

§. 11.

Трговачки суд решава по већини гласова, као што је за окружне судове прописано њиним устројством.

§. 12.

Пуноважно заседаније је, кад су у њему поред председатеља и сталног члана, или поред једног од њих јошт тројица од изборних редовних чланова или њихових заступника.

§. 13.

Ако се упразни званије ког редовног члана или заступника, па попечителство увиђајући потребу попуњења нареди избор, избрани ће ступити у дужност одма чим се избере, и она ће му трајати донде, докле би трајала ономе, на чије је место он дошао.

§. 14.

Изборни редовни чланови и њихови заступници бирају се на једну годину, и редовни избори чине се о новој години.

§. 15.

Од шест изборних редовних чланова служе по тројица на изменице сваког месеца. Заступници пак само у недостатку или препреки редовних чланова ове и то редом један за другим само по на један дан заступају. Ред овај председатељ одржава водећи белешку о томе.

Који од изборних чланова било редовних било њихових заступника не би по наредби председника суда у одређене дане уредно на дужност дошао, или кад би нарочито од председника позван био, овом позиву одмах несљедовао, а не би у стању био свој изостанак, одоцњење или недолазак довољним узроцима да оправда, биће први и други пут од председника опоменут, а после новчано кажњен.

Казна новчана биће од 3 цванц. до 10 талира, а она ће се изрицати у корист болнице вароши Београда.

Противу осуде на новчану казну може се дотично лице жалити онако, како је прописано §. 55. закона о чиновницима грађанског реда.

(Допуна од 8 Јануара 1869, збор. XXII стр. 13).

§. 16.

Тргов. суд суди ће: 1. о свима парницама односећим се на уговоре и поравњења због трговине између трговаца, занатлија и банкера. 2. О парницама између свију лица односећим се на посао

сао трговачки. 3. О свима случајима, који су му придостављени трговачким закоником или особеним законима.

В. §. 3. законодавног решења од 22 Јануара 1860 ВМ 297 (зб. XIII. стр. 8), по коме се обезбеђујућа средства због трговачког дуга, као: забране, обустава, притвор дужника и кауције прибављају и оправдавају код трговачког суда, изузимајући прибелешку а тако исто и интабулацију, које макар да се због трговачког дуга траже, стављаће се код надлежног окружног суда. Оправдање пак овакве прибелешке може бити или код оног суда, код кога је постављена, или код трговачког суда, но у овом последњем случају тужитељ ће благовремено известити надлежни окружни суд.

§. 17.

Закон сматра као посао трговачки: 1. Сваку куповину ране, еспапа, уопште покретних ствари у цели препродаје, било онако као што је узето, било после пошто се преради или у други вид обрне. 2. Сваки уговор или поравњење између трговца и трговца; осим ако се докаже, да уговор или поравњење није због трговине учињено. 3. Свако предузеће комисионарства и подвоза на суву и на води. 4. Свако предузеће набављања. 5. Свако делање или операцију банака. 6. Меницу ма између којих лица 7. Свако предузеће грађевина.

§. 18.

Трговачки суд суди ће такође о свему, што се тиче стецишта о трговачком имању.

§. 19.

Не спадају у надлежност трговачког суда: 1. Парнице подигнуте против господара, земљоделца или виноградије због продаје ране или пића, што они обделавањем производе. 2. Парнице подигнуте против трговца за исплату ране, пића или ствари купљених за његову кућевну потребу.

§. 20.

Трговачки суд наређива ће и извршење својих пресуда онако, као што наређују и окружни судови.

§. 21.

Пресуде и сва остала акта, која се из суда овог издају, излазе под потписом председатеља или овога заступајућег члана и секретара са печатом снабдевена.

§. 22.

Док се потреба не покаже и по другим окружним местима образовати особите трговачке судове, оне ће предмете, који по §§. 16. 17. и 18. овог устројства у суђење трговачког суда спадају, решавати у сваком окружију постојећи окружни суд, и при таквима поступа ће оним истим начином, који се пропише за тргов. суд; но притом ће у сваком окружном месту изабрати на годину дана по 12 људи из реда трговачког и других еснафа, па ће свака страна, којој би се судило по пред-

мету ком од оних у горенаведеним §§ 16. 17. 18., моћи, ако би хтела, по једног члана суда заменити једним од оних изабраних 12 лица, од којих ће председатељ добивени од примирителног суда списак држати, а ако то страна, и кад се опомене, учинити не хтедне, суди ће јој редовни чланови окружнога суда.

12 Декембра 1859 г. у Београду.

МИЛОШ ОБРЕНОВИЋ I.

КЊАЗ СРПСКИ.

(М. П.)

*Књажевски представник
и почечитељ иностр. дела
полковник кавалер,
Цв. Рајовић с. р.*

*Председатељ совета
генерал мајор,*

Стевча Михаиловић. с. р.

*Главни секретар совета,
Рајко Ј. Лешјанин с. р.*

ГРАЂ. ПОСТУПАК.